

Europa

Vállalkozás Támogatási Program

Phare Vállalkozás Támogatási Program - SMECA

Adózás és az Európai Pénzügyi Unió

TÁRGYMUTATÓ

ADÓK AZ EURÓPAI UNIÓBAN	2
Az EU adópolitikája	2
- Adóharmonizálás és -koordinálás	2
Közvetett adók	4
- Általános Forgalmi Adó (ÁFA)	4
- Közösségen belüli ügyletek (táblázat)	7
- Adókulcsok	8
- A tagállamokban alkalmazott ÁFA kulcsok jegyzéke (táblázat)	9
- Kereskedelmi ÁFA rendszer	10
- Közösségen belüli ügyletek	10
- Csomagküldő kereskedelem és távértékesítés	13
- A különleges távértékesítési rendszer alkalmazásának küszöbértékei (táblázat)	15
- ÁFA visszatérítése külföldi vállalkozásoknak	16
- ÁFA azonosítási szám	17
- ÁFA azonosítási szám a tagállamokban (táblázat)	18
Közvetlen adók	19
- Társasági adózás	19
Az Európai Pénzügyi Unió	21

ADÓK AZ EURÓPAI UNIÓBAN

- **Az EU adópolitikája**

- **Közvetett adók**

Ezeket a termelésre és fogyasztásra vetik ki és nem azok az adóköteles személyek (kereskedők és ipar) viselik, akik azokat fizetik, hanem az állam nevében beszedik azokat és az árba beépítve áthárítják azokat a végső fogyasztóra, aki a terhet (ÁFA és fogyasztási adó) viseli.

- **Közvetlen adók**

Ezeket az adóalany fizeti és viseli, melyek magukban foglalják a jövedelmi adót, a társasági adót, a vagyonadót és a legtöbb helyi adót.

AZ EU ADÓPOLITIKÁJA

Az Európai Uniónak csupán alárendelt szerepe van az adópolitikában.

Az adópolitika a nemzeti szuverenitás jelképe, melynek jelentősége növekedett az Euró bevezetése óta, mivel a tagállamoknak nincs manőverezési lehetőségük a pénzügyi politikában, a költségvetési politikában való manőverezési lehetőséget pedig erősen beszűkítette a Maastrichti Szerződés és a Stabilitási és Növekedési Paktum.

Az EU tagállamai ezen kívül igen változatos forrásokból nyerik adóbevételeiket és a közvetett és közvetlen adózás közötti egyensúly igen jelentősen eltérő mértékű.

Adóharmonizálás és -koordinálás

Az EK Szerződés kevés rendelkezést tartalmaz az adókoordinációról, különösen a közvetlen adózás tekintetében, melyre kizárólag az egységes piacról szóló általános rendelkezések (94. cikk) vonatkoznak, míg a közvetett adózásra a Szerződés részletes rendelkezései (90-93. cikkek) érvényesek.

Választani kell a teljes körű adóharmonizálást, melyben az adóalapok és -kulcsok egységesek az EU Szerződés közvetett adókra vonatkozó 93. cikkében foglalt rendelkezéseknek megfelelően, és az adókoordináció között, amely az EU adópolitikáit közelíti egymáshoz viselkedési kódexekre, ajánlásokra, egyezményekre, sőt, irányelvekre támaszkodva. Az európai adókoordináció semmiképp sem törekszik egy mindenki számára kötelező egységes adózási rendszer létrehozására. Az EU belső piacán különösképp szükség van bizonyos fokú eltérés megengedésére, hogy a piac hatékonyan működhessen.

Az EU-n belüli adóharmonizálásban alapvető problémák merülnek fel.

Az adókulcsok nem harmonizálhatók az adórendszerek teljes körű harmonizálása nélkül, melyre vonatkozóan az EU-ban nincs rendelkezés. Az EU adópolitikájának célja a közös adók kivetésének vagy bevezetésének elkerülése. Haladást lehet azonban elérni az adók közelítésében vagy koordinálásában, aminek megvannak az okai. Az adókoordinálás területén való előrelépés alapvető fontosságú az újabb akadályok lebontásában az egységes piac kiteljesítésében és működtetésében, ugyanakkor az adókoordinálás kulcsfontosságú eszköz a kettős adóztatás, az adócsalás és a tisztességtelen adóverseny megakadályozásában is. Ez egyszerre erősíti az egységes piac megfelelő működését és így az európai gazdaság versenyképességét.

Másfelől az EU-ban a tagállamok, nem pedig maga az EU vetik ki az adókat. Egyesült Államoktól eltérően, ahol az adóbevételek kétharmadát központilag szedik be, az olyan kérdéseket, mint az adóalapok, adókulcsokat és adómentességeket, különbözőképp és egymással versengő módon rendezik. Az EU egységes piacán, amely különböző adórendszerekre forgácsolódott szét, óriási lehetőségei vannak az adófizetés kikerülésének és az adócsalásnak. Ez nemcsak versenyhez és adóbevétel-kieséshez vezet, hanem aláássa az adózás méltányosságának elvét.

KÖZVETETT ADÓK

Az EK Szerződés 90. cikke tilt minden olyan adódiszkriminációt, amely - közvetlenül vagy közvetve - előnyt biztosítani bizonyos nemzeti termékeknek más tagállamok termékeivel szemben.

A Szerződés 93. cikke előírja a forgalmi adók, fogyasztási adók és más típusú közvetett adók harmonizálását. Az ÁFA az első harmonizálható adófajta.

A Római Szerződés rendelkezett a közvetett adók harmonizálásáról. Ezt a célt még nem sikerült elérni sem az ÁFA, sem a fogyasztási adók esetében. Érdekes módon ezek az adók kisebb jelentőségűek a vállalkozások elhelyezkedése tekintetében, mivel a végső felhasználót érintik és így a versenyre nézve semleges hatásúak. Ezt különösen jól bizonyítja Németország és Luxemburg példája, ahol az ÁFA kulcsok a legalacsonyabbak az EU-n belül, azonban ezeknek az országoknak eddig nem származott előnyük a vállalkozások letelepedéséből.

HOZZÁADOTT ÉRTÉKADÓ - ÁFA

Az ÁFA-t 1970-ben vezette be az Európai Gazdasági Közösség az első és második ÁFA irányelvvel, melynek célja a termelési és fogyasztási adók felváltása volt. A 70-es években hozott azon döntés, hogy az egységes alapon kiszámított ÁFA bevétel bizonyos hányadát a Közösség költségvetésének finanszírozására fordítják, előkészítette az ÁFA harmonizálását. A hatodik ÁFA irányelv (77/388/EGK) rendelkezett arról, hogy az adót ugyanazokra az ügyletekre alkalmazzák az összes tagállamban, hogy azok alkossák a Közösség finanszírozásának közös alapját, valamint bevezetett egy egységes adómegállapítási rendszert.

Az ÁFA-t az áruk és szolgáltatások termelési és forgalmazási láncának minden szakaszában kivetik. Az adóbázis az ügyletre felszámított teljes összeg ÁFA nélkül - bizonyos kivételekkel. A lánc előző szakaszaiban történt levonások következtében az ÁFA nem halmozódik. Minden adóköteles személy köteles ÁFA-t fizetni forgalma után (kimeneti adó), melyből a kiadásokra és beruházásokra felszámított ÁFA

(bemeneti adó) levonható. Az áruk vagy szolgáltatások végső fogyasztói által fizetett adó nem vonható le. Az adó a kapott áruk vagy szolgáltatások ÁFA nélküli árára alkalmazandó ÁFA kulcson alapul.

1987-ben a Bizottság már kezdeményezte az eredet szerinti adózásra való áttérést (az adó felszámítását az eladás helyi szerinti országban), melyet egy olyan elszámolási rendszer támogat, melynek célja az, hogy a tagállamok között ne keletkezzen jelentős eltolódás a bevételekben. Mivel azonban nem tudtak megállapodni az elszámolási rendszerben vagy az adókulcsok összehangolásában, nem vált lehetővé a gyors elmozdulás ebben az irányban. Éppen ezért egy közbenső megoldást alkalmaztak, amely **egyesíti az eredet és rendeltetés szerinti adózást** és lehetővé teszi az ellenőrzések megszüntetését az adóhatároknál. Az áruk Közösségen belüli szabad mozgása azért jelentős, mert a tagállamok közötti kereskedelem a továbbiakban nem kezelhető behozatalként vagy kivitelként. A határ átlépése önmagában nem jár adókötelezettséggel, hanem az ügyletenként keletkezik, akárcsak a nemzeti rendszer keretében.

Az egységes európai piac 1993. január 1-én alakult ki. Ettől az időponttól kezdődően az áruk, személyek, szolgáltatások és a tőke szabadon mozoghatnak az EU-n belül. Az ezen időpont után alkalmazandó főbb ÁFA konstrukciók a következők:

- Az egy másik tagállamban árut vásárló magánszemélyek esetében az ÁFA-t abban az országban vetik ki, melyben az árut megvásárolják (**a származási ország elve**). Az ilyen személyek a vásárolt áruval anélkül térhetnek haza, hogy ismét adót kellene fizetniük. Néhány példa erre:
 - Új (hat hónaposnál nem öregebb vagy a kilométerórában 6.000-nél kevesebb kilométert mutató) járművek vásárlása egy másik tagállamban. Ez az ügylet a rendeltetés szerinti tagállamban adózik annak adókulcsával és szabályainak megfelelően. A járművet a vevő lakóhelye szerinti országban kell bejegyeztetni és megadóztatni.
 - Csomagküldő kereskedelem egy másik tagállamban található cég részéről. Abban az esetben, ha az eladó felelősséget vállal a megrendelt áru

leszállításáért, az ÁFA-t - az eladó rendeltetési országban elért éves forgalmától függően - vagy a vevő lakóhelye szerinti országban alkalmazandó adókulccsal vagy az eladó országában alkalmazandó adókulccsal számítják fel.

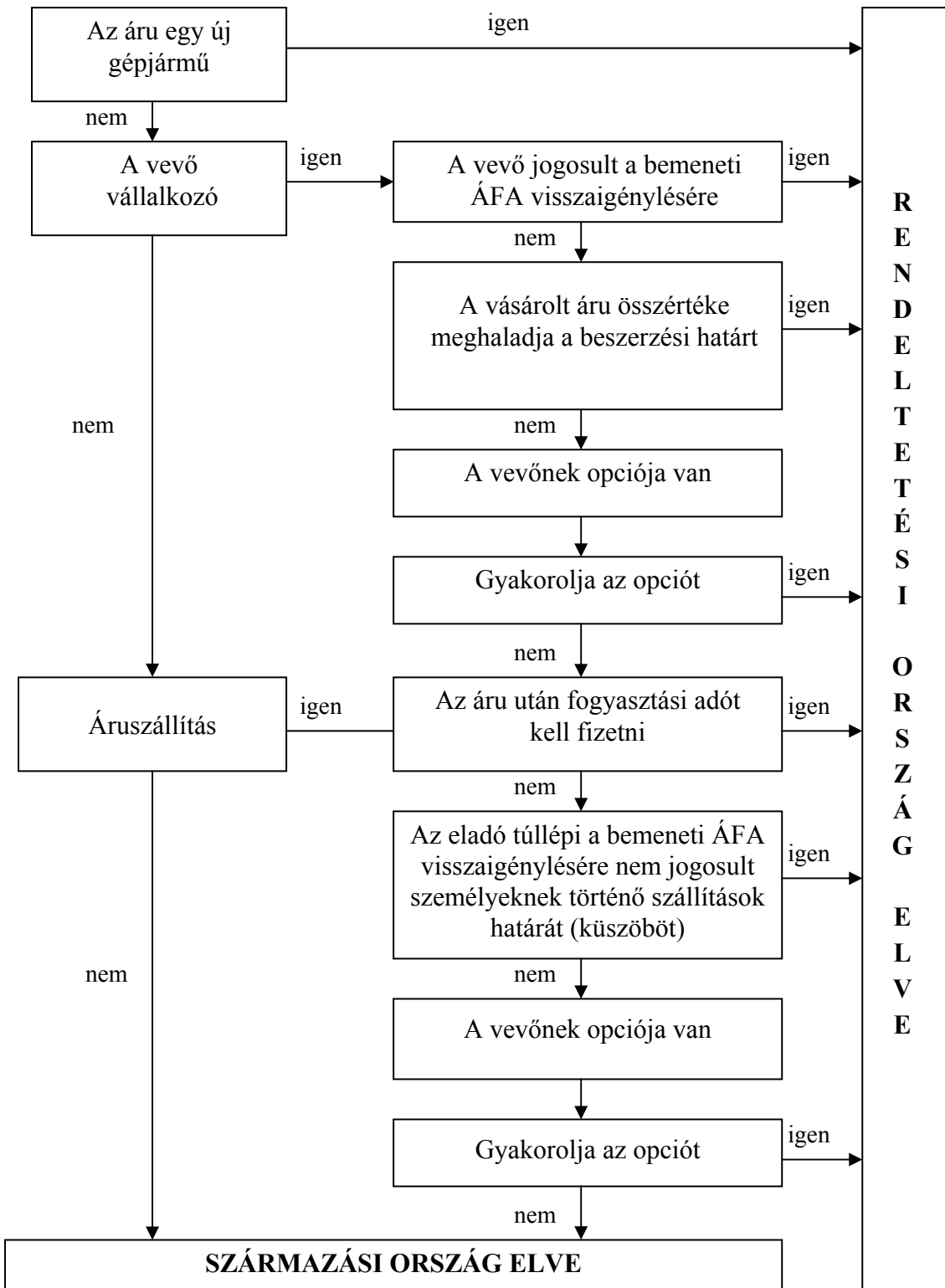
- A tagállamok cégei közötti árukereskedelemben az ÁFA-t abban a tagállamban vetik ki, melybe az árut szállítják (**a rendeltetési ország elve**), az adott tagállamban érvényes adókulccsal és feltételekkel. Az árut szállító cég a nulla adókulcsot alkalmazza. Az árut átvevő cég adóbevallást nyújt be a másik tagállamban vásárolt árura vonatkozóan. (Ez az átmeneti konstrukció alkalmazandó mindaddig, míg az ügyletekre a **származási ország elve** - a **végérvényes adózási rendszer** - nem lesz érvényes.)

Az Európai Unióban alkalmazott ÁFA rendszer összegezése

A **származási ország elve** azt jelenti, hogy az értékesítés után abban az országban kell ÁFA-t fizetni, melyben az árut vagy szolgáltatást rendelkezésre bocsátják; az értékesítés belföldi ügyletként kezelendő.

A **rendeltetési ország elve** másfelől azt jelenti, hogy a korábban alkalmazott behozatali ÁFA-t beszerzési adó váltja fel az Európai Unióban. A behozatal továbbra is adómentes lesz a származási országban. A beszerzési adót a rendeltetési országban működő adóhatósághoz kell befizetni. A beszerzési adót a vevőnek kell megfizetnie, amely bemeneti ÁFA-ként jelenthető be attól az időponttól kezdődően, mikor az adó esedékes, ami az importőr számára lehetővé teszi a bemeneti ÁFA visszaigénylését az ÁFA előtörlesztési időszakban, ideértve a behozatali és beszerzési adót.

Közösségen belüli ügyletek

ADÓKULCSOK

Az ÁFA kulcsokat a tagállamok maguk rögzítik, azonban az áruk szállítására és szolgáltatások nyújtására és áruk behozatalára alkalmazandó normál adókulcsnak azonosnak kell lennie, hogy teljesüljön a semlegesség követelménye. A tagállamok megnövelt vagy csökkentett adókulcsokat alkalmazhatnak bizonyos árukategóriákra azzal a feltétellel, hogy minden csökkentett adókulcsot olyan szinten rögzítik, hogy a teljes bementi adó levonása a szokásos módon történhet.

Az ÁFA adókulcsok tekintetében 1992-ben elfogadtak egy adókulcsok közelítéséről szóló irányelvet. Ez a minimális adókulcsok rendszerét bevezető irányelv kikötötte, hogy 1993. január 1-jétől a normál adókulcs nem lehet alacsonyabb 15%-nál. A tagállamoknak azonban megvan az a választási lehetősége, hogy 5%-os vagy annál magasabb egy vagy két csökkentett adókulcsot alkalmazzanak az áruk és szolgáltatások bizonyos szűk kategóriáira. A különleges helyzeteket figyelembe veendő, az irányelv bizonyos átmeneti mentességet is lehetővé tesz.

A különböző tagállamokban 15%-ban megállapított jelenlegi minimális normál adókulcs alkalmazását ki kell terjeszteni 2001. január 1-től 2005. december 31-ig (javaslat tanácsi irányelvre).

A TAGÁLLAMOKBAN ALKALMAZOTT ÁFA ADÓKULCSOK JEGYZÉKE

Tagállam	Különleges csökkentett adókulcs	Csökkentett adókulcs	Normál adókulcs	Átmeneti adókulcs
Belgium	-	6	21	12
Dánia	-	-	25	-
Németország	-	7	16	-
Görögország	4	8	18	-
Spanyolország	4	7	16	-
Franciaország	2,1	5,5	19,6	-
Írország	4,2	12,5	21	12,5
Olaszország	4	10	20	-
Luxemburg	3	6	15	12
Hollandia	-	6	17,5	-
Ausztria	-	10 / 14	20	-
Portugália	-	5 / 12	17	-
Finnország	-	8 / 17	22	-
Svédország	-	6 / 12	25	-
Egyesült Királyság	-	5	17.5	-

2000. októberi helyzet

KERESKEDELMI ÁFA RENDSZERE

Miután az egységes piac 1993. január 1-én létrejött, megváltozott annak módja, ahogy az ÁFA-t felszámítják az EU Tagállamai között áramló árukra. A behozatal és kivitel fogalmát eltörölték az ilyen típusú kereskedelemben, melyet felváltott a Közösségen belüli áruszállítás és -beszerzés rendszere.

A tagállamok cégei közötti árukereskedelemben az ÁFA-t abban a tagállamban vetik ki, ahova az árut szállítják (**a rendeltetési ország elve**), az adott ország adókulcsait és feltételeit alkalmazva.

Közösségen belüli ügyletek

Egy EU tagállam ÁFA alá bejelentkezett kereskedője részéről egy másik EU tagállam ÁFA alá bejelentkezett kereskedőjének történő áruszállítás - néhány kivétellel - Közösségen belüli szállításnak minősül. Egy ÁFA alá bejelentkezett kereskedő nulla adókulccsal szállíthat árut egy másik EU tagállam vevőjének, ha

- a vevő bejelentkezett az ÁFA alá a másik EU tagállamban,
- a vevő ÁFA nyilvántartási száma rendelkezésre áll és a szállító nyilvántartásaiban szerepel,
- a szállító a számlán feltünteti: "nulla adókulcsos Közösségen belüli szállítás",
- az árut ezen másik tagállam részére adják fel vagy szállítják,
- a szállító megadja vevőjének ÁFA nyilvántartási számát a kimenő számlán.

Példák:

1. eset:

Két adóköteles személy közötti Közösségen belüli ügylet

Ausztria	Belgium
"A" gyártó árut szállít "B" kiskereskedőnek Belgiumban	"B" kiskereskedő Belgiumban árut vásárló "A" gyártótól Ausztriában
"A" árut szállít "B"-nek Áruszállítás: $A \Rightarrow B$	

Az adózás helye Ausztria, ahonnan a szállítás kiindul.

A Közösségen belüli szállítás ÁFA-mentes (nulla adókulcsos).

Az "A" által kibocsátandó számlán fel kell tüntetni mind "A", mind "B" ÁFA azonosítási számát (az ÁFA azonosítási szám ellenőrzése).

Az "A" által kibocsátandó számlán fel kell tüntetni mind "A", mind "B" (a gyártó és a kiskereskedő) ÁFA azonosítási számát.

"B" egy Közösségen belüli árubeszerzési ügyletet bonyolít le. A beszerzés után esedékes ÁFA levonható ugyanabban az adóbevallásban, melyben azt bejelentik, amennyiben "B" olyan tevékenységekhez használja fel az árut, melyek feljogosítanak a levonásra.

2. eset:

Közösségen belüli szállítás; vevő részéről történő szállítás két adóköteles személy között

Ausztria	Belgium
"A" gyártó árut szállít "B" kiskereskedőnek Belgiumban	"B" kiskereskedő Belgiumban árut vásárló "A" gyártótól Ausztriában
Az árut "B" vagy "B" megbízásából egy harmadik fél szállítja. Áruszállítás: $A \Rightarrow B$	

Az adózás helye Ausztria, ahonnan a szállítás kiindul.

A Közösségen belüli szállítás ÁFA-mentes (nulla adókulcsos).

(Ez az eset nem különbözik az előzőtől.) A Közösségen belüli árubeszerzés meghatározása nem zárja ki azt a helyzetet, melyben az árut a vevőt szállítja vagy annak megbízásából szállítják.

3. eset:

Közösségen belüli ügylet három adóköteles személy között

(Két közvetlen Közösségen belüli ügylet)

Ausztria	Belgium	Dánia
"A" Ausztriában Nyersanyag	"B" gyártó Belgiumban nyersanyagokat vesz "A"- tól Ausztriában és eladja termékeit egy kiskereskedőnek Dániában	"D" Dániában Kiskereskedő
Áruszállítás: A ⇒ B ⇒ D		

"B" gyártónak ellenőriznie kell, hogy a dán kiskereskedő ÁFA-köteles-e (az ÁFA azonosítási szám ellenőrzése). "B" ÁFA-mentesen adja el az árut a dán kiskereskedőnek és nyilatkozatot küld a belga hatóságoknak. "B" gyártónak bizonyítania kell, hogy az áru ténylegesen elhagyta Belgiumot.

"B" gyártó ÁFA-mentesen nyersanyagokat vásárol "A"-tól és köteles bejelenteni és levonni az ÁFA-t a Belgiumban érvényesen adókulcsot alkalmazva.

Ha a Közösségen belüli szállítás fenti feltételei nem teljesülnek (például: ha a vevő nem adja meg az ÁFA nyilvántartási számot), a szállító ÁFA-köteles az országában érvényes adókulcs alkalmazásával.

ÁFA alá bejelentkezett kereskedők részéről más tagállamokban működő ÁFA alá be nem jelentkezett személyek részére történő árueladás ÁFA-köteles a kereskedő országában érvényes adókulcs alkalmazásával. Ez alól azonban számos kivétel van:

CSOMAGKÜLDŐ KERESKEDELEM ÉS TÁVÉRTÉKESÍTÉS

Távértékesítés az egységes piacon akkor jön létre, mikor egy EU tagállamban működő szállító árut ad el egy másik EU tagállamban működő olyan személynek, aki nem jelentkezett be az ÁFA alá, és a szállító felelős az áru leszállításáért. Ez magában foglalja a csomagküldő kereskedelmet és a telefonos vagy képernyős értékesítést, valamint minden más értékesítést, mikor az árut egy másik tagállamban működő vevőnek adják fel.

Egy "A" tagállamban működő olyan szállító, aki távértékesítést bonyolít le más EU tagállamokban működő olyan vevőkkel, akik nem jelentkeztek be az ÁFA alá, ÁFA-köteles az "A" tagállamban az ilyen értékesítés után, míg a forgalom értéke el nem éri az ilyen másik tagállamban érvényes küszöböt (lásd az alábbi táblázatot). Ha a szállító forgalmának értéke túllépi vagy várhatóan túllépi a másik tagállamban érvényes küszöböt, a szállító köteles bejelentkezni ebben az EU tagállamban és elszámolni az ÁFA-val az ott érvényes adókulcsokat alkalmazva.

Ha az érvényes küszöböt nem lépi túl, a szállító azt is választhatja, hogy az ÁFA-val abban az EU tagállamban számol el, ahova a távértékesítés történt.

Kivétel:

Az olyan szállító, amely fogyasztási adóköteles távértékesít egy másik tagállamba, köteles bejelentkezni ebben az EU tagállamban, mivel a fogyasztási adóköteles áru távértékesítése minden esetben ÁFA-köteles abban az EU tagállamban, ahova azt feladják.

Példa a távértékesítésre:

Ausztria	Belgium
"A" osztrák kiskereskedő árut értékesít "B" magánszemélynek Belgiumban	Egy belga magánszemély árut vásárol "A" osztrák kiskereskedőtől
Az árut "B"-nek szállítják "A" megbízásából Áruszállítás: "A"	

Az árut a szállító egy másik tagállamban lévő személy részére adja fel vagy szállítja: ha ÁFA-t kellene alkalmazni a vásárlás helye szerinti tagországban, az árut

csomagküldő cégeken keresztül vagy általánosságban távvásárlás keretében vásárolnák meg abban a tagállamban, ahol a legalacsonyabb az adókulcs.

Távértékesítés esetében az áru szállítási helyére (a szállítási hely ott van, ahonnan a szállítás vagy feladás kiindul) vonatkozó fő szabály alóli kivételként szállítási helynek az a hely minősül, ahol az áru található akkor, mikor a vevőnek történő feladás vagy szállítás befejeződik. Ez a szabály (bizonyos küszöb alatti értékesítés kivételével) érvényes egyéneknek (nem adóköteles személyeknek), átalányrendszer igénybevételére jogosult gazdálkodóknak, levonásra nem jogosult adóköteles személyeknek és nem adóköteles személyeknek történő távértékesítésre.

Az e kategóriákba tartozó vevők - az egyének kivételével - választhatják a Közösségen belüli beszerzésekre vonatkozó általános szabályokat vagy ezek az általános szabályok kötelezővé válhatnak, mégpedig ha a Közösségen belüli vásárlások értéke a folyó naptári évben meghaladja az egyes tagállamok által meghatározandó küszöböt, ami nem lehet alacsonyabb, mint 10.000 €.

A távértékesítésre vonatkozó rendelkezések tartalmazzak egy kivételt, mely szerint a szállítási helynek az a tagország minősül, ahonnan a szállítás vagy feladás kiindul, ha egy adóköteles személy részéről ugyanabba a tagállamba irányuló távértékesítés összértéke nem lépi túl a 100.000 € küszöböt a folyó évben. A tagállamoknak lehetőségük van a küszöböt 35.000 €-ra leszállítani. Ezt a szabályt tovább bonyolítja az a rendelkezés, hogy a távértékesítésben résztvevő adóköteles személy választhatja az adózást abban a tagállamban, ahol a szállítás vagy feladás befejeződik.

A különleges távértékesítési rendszer alkalmazásának küszöbértékei

Tagállam	A különleges távértékesítési rendszer alkalmazásának küszöbértékei	Mentesség kisvállalkozások esetén
Belgium	35 000 € 1 500 000 BEF	5 000 € 225 000 BEF
Dánia	35 000 € 280 000 DKK	2 400 € 20 000 DKK
Németország	100 000 € 200 000 DM	12 255 € 25 000 DM
Görögország	35 000 € 8 200 000 GRD	6 000 € vagy 2 000 € 1 800 000 GRD vagy 600 000 GRD
Spanyolország	35 000 € 4 500 000 PTE	-
Franciaország	100 000 € 700 000 FRF	10 000 € 70 000 FRF
Írország	35 000 € 29 000 IEP	50 000 € 40 000 IEP
Olaszország	35 000 € 54 000 000 ITL	-
Luxemburg	100 000 € 4 200 000 LUF	10 000 € 400 000 LUF
Hollandia	100 000 € 230 000 NLG	-
Ausztria	100 000 € 1 400 000 ATS	22 400 € 300 000 ATS
Portugália	36 900 € 6 300 000 ESP	10 215 € vagy 12 770 € 2 000 000 ESP vagy 2 500 000 ESP
Finnország	35 000 € 200 000 FIM	10 000 € 50 000 FIM
Svédország	35 000 € 320 000 SEK	-
Egyesült Királyság	100 000 € 62 000 GBP	65 500 € 48 000 GBP

ÁFA visszatérítése külföldi vállalkozásoknak

Ha egy vállalat bejelentkezik az ÁFA alá az Európai Unió egyik tagállamában és ön árut vagy szolgáltatást vásárol az EU egy másik tagállamában, rendszerint ÁFA-t kel fizetnie ott. Például: Részt vesz egy szakvásáron egy másik tagállamban. ÁFA bevallásában nem kérheti vissza a másik tagállamban bemeneti adóként fizetett ÁFA-t, viszont általában visszakövetelheti azt.

ÁFA kizárólag vállalkozásoknak téríthető vissza, mivel kizárólag azok jogosultak bemeneti adó levonására. Előfeltétel, hogy a vállalkozás mint igénylő egy másik vállalattól szerezte be az árut vagy szolgáltatást.

A Tanács 8. irányelve írja le a részletes szabályokat:

Adóköteles személy akkor tartozik az irányelv hatálya alá, ha - legalább három hónap vagy legfeljebb egy naptári év vagy három hónapnál rövidebb időszak alatt, ahol az adott időszak a naptári év fennmaradó részét jelenti, -

- az adott országban tartózkodva:
 - sem gazdasági tevékenységének székhelye, sem állandó telephelye, ahonnan kereskedelmi ügyletek bonyolíthatók le; ill.
 - ilyen székhely vagy állandó telephely hiányában sem lakóhelye, sem rendes tartózkodási helye

- nem szállított árut vagy nyújtott szolgáltatást az adott országban az alábbiak kivételével:
 - szállítási szolgáltatások vagy szállítási szolgáltatásokhoz kapcsolódó szolgáltatások;
 - szolgáltatások olyan esetekben, melyekben az adót azok a személyek fizetik, akiknek azokat nyújtják.

A tagállamok visszatérítik az érintett adóköteles személyeknek:

- az olyan ÁFA-t, melyet a nekik nyújtott szolgáltatások vagy átadott ingóság után más adóköteles személyek számítottak fel az ország területén;
- az olyan ÁFA-t, melyet az országba való árubehozatal után számítottak fel, amennyiben az ilyen árura szükség van üzleti tevékenységükhöz, vagy a vevőnek nyújtott adózott szolgáltatások után számítottak fel.

ÁFA azonosítási szám

Magánszemélyek esetében az eredet szerinti adózás marad a közös ÁFA rendszer alapelve, míg a tagállamok cégei közötti árukereskedelemre a rendeltetési ország elve alkalmazandó. A Közösségen belüli adómentes szállítás egyik feltétele az ÁFA azonosítási szám megléte.

Az ÁFA azonosítási szám célja annak biztosítása, hogy az Európai Unión belül szállított árukra vonatkozó ÁFA szabályokat helyesen alkalmazzák. A szállító ÁFA azonosítási számát minden számlán fel kell tüntetni. Az adóhatóságok feladata az ÁFA számok megadása.

Exportőrök esetében egy másik EU tagállamba irányuló export csak akkor adómentes, ha a vevő megadja ÁFA azonosítási számát.

A szállítónak ellenőriznie kell a vevő ÁFA azonosítási számának érvényességét.

A Közösségen belüli forgalom nyilvántarthatósága érdekében minden vállalkozó köteles az adóhatóságoknak benyújtani egy ún. EU forgalmi listát, amely felsorolja a Közösségen belüli adómentes szállításait.

ÁFA azonosítási szám a tagállamokban

Tagállam		ÁFA azonosítási szám
Belgium	BE	Le numéro d'identification í la taxe sur la valeur ajoutée BTW – identificatienummer
Dánia	DK	Momsregistreringsnummer
Németország	DE	Umsatzsteuer – Identifikationsnummer
Görögország	EL	Arithmos Forologikou Mitroou FPA
Spanyolország	ES	El número de identificación a efectos del Impuesto sobre el Valor Anadido
Franciaország	FR	Le numéro d'identification í la taxe sur la valeur ajoutée
Írország	IE	ÁFA azonosítási sz.
Olaszország	IT	Il numero di registrazione IVA
Luxemburg	LU	Le numéro d'identification í la taxe sur la valeur ajoutée
Hollandia	NL	BTW – identificatienummer
Ausztria	AT	Umsatzsteuer – Identifikationsnummer
Portugália	PT	o número de identificacao para efeitos do imposto sobre o valor acrescentado
Finnország	FI	arvonlisaverorekisterointinúmero Mervärdesskatteregisteringsnummer (momsregistreringsnummer)
Svédország	SE	Mervärdesskatteregisteringsnummer (momsregistreringsnummer)
Egyesült Királyság	GB	ÁFA azonosítási sz.

KÖZVETLEN ADÓK

A közvetett adók bizonyos fokú harmonizálást igényelnek, mivel hatással vannak az áruk szabad mozgására és a szolgáltatásnyújtási szabadságra. Ez ugyanilyen mértékben nem érvényes a közvetlen adókra, és az EK Szerződés sem írja kifejezetten elő ezek összehangolását.

A közvetlen adózás bizonyos elemei tulajdonképpen egyáltalán nem igényelnek harmonizálást vagy koordinálást és a tagállamok mérlegelésétől függenek, összhangban a szubszidiaritás elvével.

Épezzért nehéz megérteni, hogy a Szerződés rendelkezéseiben miért nem szerepelnek továbbra sem a társasági adók, melyeknek versenytorzító hatásuk lehet. A közvetlen adók, ideértve a társasági adót, harmonizálásának jogi alapja nagyon gyenge. A rendelkezésre álló néhány ilyen tárgyú rendelkezés egyike a 94. cikk, amely a belső piac létrehozásával és működéssel kapcsolatos intézkedésekkel foglalkozik. E cikk jogi és adminisztratív rendelkezéseire azonban az egyhangúság elvét kell alkalmazni. A 293. cikk szintén ilyen tárgyú azzal, hogy kötelezi a tagállamokat arra, hogy egymással tárgyalásokat folytassanak a Közösségen belüli kettős adóztatás megszüntetése érdekében. Következésképp, a meghozandó rendeletek jelentős arányban a Közösségi jogszabályok körén kívül esnek. Mind a tagállamokat, mind harmadik országokat érintő nagy számú kétoldalú adózási megállapodás foglalkozik a határon átlépő jövedelemáramlás adóztatásával.

Társasági adózás

Az adóztatásban a tagállamok között meglévő különbségek befolyásolhatják a vállalatok beruházási döntéseit és torzulásokat hozhatnak létre a versenyben.

Az Európai Unióban a társasági adózás körüli vita középpontjában a határon átlépő jövedelemáramlás kettős adóztatásának megszüntetése és a társasági adó három elemének - az adókulcs, az adómegállapítás alapja és az adminisztratív behajtási rendszer - összehangolása áll.

Az Európai Parlament hangsúlyozza, hogy e területen a vezérelvnek annak kell lennie, hogy minden vállalat köteles méltányos mértékű adót fizetni a társadalmi kiadásokhoz való hozzájárulásként, valamint rámutat arra, hogy e területen kiemelten kell kezelni az alapvető fogalmak, mint az adóalap, nyereség, veszteség, adóköteles jövedelem, leírási szabályok, tartalékolás stb. egységes meghatározását. Tényleges igény van arra, hogy összehangolják a tagállamok társasági adórendszereinek főbb elemeit.

A társasági adózás területén nagy jelentőségük van a kettős adóztatás csökkentését vagy megszüntetését szabályozó érvényes szabályoknak. A hagyományos rendszer, melyben egységesen adóztatják meg a vállalati nyereséget és megadóztatják a részvényesek között felosztott nyereséget, Belgiumra, Dániára, Hollandiára és Svédországra jellemző. Azt a rendszert, melyben a nyereségfelosztás tekintetében esedékes társasági adó egy részét beszámítják a részvényesek jövedelemadójaiba, az Egyesült Királyságban, Írországból, Portugáliában és Spanyolországban alkalmazzák. Németországtól eltérően, ahol osztott adókulcsrendszert alkalmaznak, Finnország és Franciaország a teljes levonhatóság rendszerét alkalmazza a részvényesek vonatkozásában.

AZ EURÓPAI PÉNZÜGYI UNIÓ

A XX. század végén az Európai Pénzügyi Unió és a nemzetgazdaságok globális integrációja új szociális, politikai és gazdasági kihívások elé állítja Európát. Az Euró 1999. évi bevezetésével Európa magasabb integrációs szintre került, melynek globális gazdasági kihatása van és lesz. A korszerű technológia adta támogatással a XXI. század várhatóan az elektronikus és virtuális hálózatfejlesztés korszaka lesz, melyben a globalizációs folyamat egy új tőkepiaci szerkezet kialakulásához vezet.

Mintegy 300 milliós becsült népességével az Európai Uniónak több lakosa van, mint az Egyesült Államoknak (megközelítőleg 270 millió), ill. több mint kétszer annyi lakosa van, mint Japánnak. Összességében az Európai Unió becsült GDP-je 7 trillió \$ volt 1999-ben, ami kevesebb az Egyesült Államok 9 trillió \$ összegű GDP-jénél. Az alacsonyabb GDP-nek és a nagyobb népességnek megfelelően az Európai Unió egy főre eső átlagos GDP-je (24.000 \$) közel 25%-kal volt alacsonyabb, mint az Egyesült Államoknak (33.000 \$).

Az Európai Unió jelenleg a Gazdasági és Pénzügyi Unió kiépítésének utolsó fázisában van. A három éves átmeneti időszak 2001. december 31-én éjfélkor ér véget. 2002. január 1-jétől a bankok kizárólag Euró bankjegyeket és érméket fognak kibocsátani. A tagállamok mindent el fognak követni annak érdekében, hogy a készpénzügyletek nagy részét Európában bonyolítsák le a január 1-től számított két hét elteltével és 2002. március elejéig befejezzék a nemzeti bankjegyek és pénzermék kivonását.

A vállalkozásokra mindig hatással vannak a jelentősebb gazdasági események: a kamatláb, infláció és állami kiadás hatókörükön kívül esik, azonban hatással van terveikre és versenyképességükre. Az Euró bevezetésének következtében az egységes valutát bevezető más országokkal kereskedelmet folytató vállalkozások a továbbiakban nem tapasztalnak áremelkedést és -csökkenést amiatt, hogy korábbi valutáik átváltási árfolyamában ingadozások következnek be. A közös valuta alkalmazása közös pénzügyi politikát - más szóval, egységes kamatláb bevezetését is jelenti. Az Európában működő vállalkozásoknak fontos felismerniük, hogy az Európai Pénzügyi Unió (EMU) létrehozása a versenykörnyezet megváltozásával jár.

Ez nemcsak az Eurót alkalmazó területen működő vállalkozásokat érinti, hanem olyan országok, mint pl. Nagy-Britannia vállalkozásait is, melyek nem csatlakoznak az egységes valutához.

Három fontos tényezőt kell vizsgálni az Eurót alkalmazó területen:

- alacsonyabb ügyletkötési költségek;
- az átváltási árfolyamokban jelentkező bizonytalanság megszűnése;
- átlátható árkülönbségek.

Mivel járnak ezek a változások a kis- és középvállalkozásokra nézve?

- Az országok közötti verseny fokozódása

Ha az országok közötti versenyt megkönnyíti az EMU, akkor az egységes valutához csatlakozott országok vállalkozásai együttesen számolhatnak külföldi cégek versenyével. Ugyanakkor a vállalkozásoknak lehetőségek lesznek külföldön. Az Eurót alkalmazó területen kívüli országok vállalkozásai, melyek exportálni akarnak az EMU-ba belépett országokkal, kénytelenek versenyezni az egységes valutát alkalmazó területen működő cégekkel, melyek vevőként ugyanazt a valutát alkalmazzák.

- Határokon átnyúló vállalategyesülések és más közös vállalkozások

A fokozódó verseny szorosabbá fűzi a vállalkozások közötti kapcsolatokat, amit megkönnyít az egységes valuta alkalmazása.

- Határokon átnyúló értékesítés és árképzés

Az EMU-n belüli árak azonos értéket képviselő egységes valutában vannak megadva. Ez megnehezíti az eltérő árakon történő eladást a különböző országokban. Az Európában bekövetkező hirtelen áresések világosan különböznek a korábbi nemzeti valutákban bekövetkezőktől. Ez megköveteli a termékek, a termékek árstratégiáinak és a különböző piacokon alkalmazott árképzési stratégiák bizonyos mértékű átalakítását.

- Forgalmazás és vétel

Ugyanazon valuta alkalmazása egyszerűbbé és olcsóbbá teszi az alternatív konstrukciók bevezetését. A továbbiakban nincs szükség választani a forgalmazási központok és szállítók között az Euróval helyettesítendő különböző valutákban jelentkező pénzáramlások kiegyensúlyozásához, hogy védjük a vállalkozásokat az árfolyamkockázatok ellen.

- Finanszírozás

Ugyanazon valuta alkalmazása egyúttal azt is jelenti, hogy a cégeknek szélesebb körű lehetőségük van a tőkeszerzésre. Az Euró kötvény- és részvénytőzsiacok vonzóbbakká válhatnak, mint a korábbi piacok.

- Befektetések

Számos tényező van hatással a befektetésekre belföldön és külföldön egyaránt. Ugyanazon valuta alkalmazása és ennek következtében a versenyben bekövetkező változások hatással vannak a befektetési döntésekre.

Általánosságban elmondható, hogy számos vállalkozás új lehetőségekkel és veszélyekkel néz szembe - különösen, de nem kizárólag azokban az országokban, melyek beléptek az EMU-ba.

Az új valuta bevezetésének messzeágazó következményei miatt a felső vezetésnek vizsgálnia kell az átváltásnak mind a technikai, mind a szervezeti elemeit, valamint a megváltozott versenyhelyzetet. A megvalósításra általában megbízás adható, de azt folyamatosan figyelemmel kell kísérni. A felelősség és célkitűzések világos meghatározása rendkívüli jelentőségű az Euró bevezetését illetően az alábbi okokból:

- az Euró bevezetése a vállalat működésének minden területét érinti;
- az Euróra való áttérési projekt a 2002. február 28-i kettős valutafázis végéig tart;
- az Euróra való felkészülés a vállalat problémamegoldó képességének körömpróbája az ügyfeleivel és befektetőivel való viszonyban és a versenyre való felkészülésben;

- sok vállalat az egységes valutára való áttérést arra használja fel, hogy újraértékelje helyzetét és újragondolja céljait.

A kis- és középvállalkozások működési zavarainak minimálisra csökkentése érdekében ezeknek a vállalkozásoknak legkésőbb 2001. december 31-ig át kell térniük az Euróra. Ez az egyetlen módja annak, hogy biztosítsák a szolgáltatások folytonosságát a szállítókkal és ügyfelekkel szemben.

Az időbeni felkészülés létfontosságú az új valutára való sikeres és zökkenőmentes áttérésben. A megteendő intézkedések magukban foglalják az oktatást és az új bankjegyekkel és érmékkel való megismerkedést. Így például a készpénzkezelőknek speciális oktatásra és információkra van szükségük ahhoz, hogy megismerjék az új valutát. Az alkalmazottak folyamatos tájékoztatása szintén kulcsfontosságú az Euróra való sikeres áttérésben.

Az egységes valuta bevezetésével elmélyülő gazdasági integráció várható az Európai Uniót alkotó országok között. Az áruk és szolgáltatások előtt álló utolsó akadályok egyike, mégpedig a helyi pénznemek megléte és az egyes országoknak az a lehetősége, hogy piacukat monetáris és fiskális eszközökkel védjék, megszűnik. Az Európai Unió határain belül működő vállalatoknak a továbbiakban nem kell foglalkozniuk átváltási ügyekkel. Mind az eladási, mind a vételárak Euróban lesznek megadva, ami feltétlenül megkönnyíti a vállalatok többségének kereskedelmi és pénzügyi irányítását - elsősorban a kis- és középvállalkozásokét, melyek nagy részt nem rendelkeznek elegendő pénzügyi, humán és technikai erőforrásokkal ahhoz, hogy az új kihívások és lehetőségek környezetében működjenek.